

POSTANOWIENIE

częściowe

Dnia 24 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący SSR Zenon Węclawik

Protokolant: Magdalena Mastej

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2017 r. w Kamiennej Górze na rozprawie

sprawy z wniosku S. T.

przy udziale J. T.

o podział majątku wspólnego

postanawia:

I ustalić, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni S. T. i uczestnika postępowania J. T. wchodzi kwota 4.925.368,90 zł stanowiąca równowartość Przedsiębiorstwa Usługowo-Produkcyjno-Handlowego (...) w Z.,

II przyznać na wyłączną własność uczestnika postępowania J. T. kwotę 4.925.368,90 zł stanowiącą równowartość Przedsiębiorstwa Usługowo-Produkcyjno-Handlowego (...) w Z.,

III zasądzić od uczestnika postępowania J. T. na rzecz wnioskodawczyni S. T. tytułem spłaty jej udziału w wartości przedsiębiorstwa opisanego w punkcie I niniejszego postanowienia kwotę 2.462.684,45 zł, którą rozłożyć na raty płatne w następujących kwotach i terminach:

- 245.000,00 zł – do dnia 31.12.2017 r.,
- 245.000,00 zł – do dnia 30.06.2018 r.,
- 245.000,00 zł – do dnia 31.12.2018 r.,
- 245.000,00 zł – do dnia 30.06.2019 r.,
- 245.000,00 zł – do dnia 31.12.2019 r.,
- 245.000,00 zł – do dnia 30.06.2020 r.,
- 245.000,00 zł – do dnia 31.12.2020 r.,
- 245.000,00 zł – do dnia 30.06.2021 r.,
- 245.000,00 zł – do dnia 31.12.2021 r.,
- 257.684,45 zł – do dnia 30.06.2022 r.,

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności którejkolwiek z rat,

IV tytułem spłaty udziału wnioskodawczynie w pożyczkach przedsiębiorstwa opisanego w punkcie I niniejszego postanowienia i po zaliczeniu na poczet tej należności świadczeń pieniężnych pobranych przez wnioskodawczynię w okresie od stycznia do marca 2003 roku z kasy Przedsiębiorstwa Usługowo-Produkcyjno-Handlowego (...) w Z. oraz zabezpieczenia udzielonego wnioskodawczynie w niniejszym postępowaniu, zasądzić od J. T. na rzecz S. T., kwotę 3.606.407,98 zł, którą rozłożyć na raty płatne w następujących kwotach i terminach:

- 360.000,00 zł – do dnia 31.12.2017 r.,
- 360.000,00 zł – do dnia 30.06.2018 r.,
- 360.000,00 zł – do dnia 31.12.2018 r.,
- 360.000,00 zł – do dnia 30.06.2019 r.,
- 360.000,00 zł – do dnia 31.12.2019 r.,
- 360.000,00 zł – do dnia 30.06.2020 r.,
- 360.000,00 zł – do dnia 31.12.2020 r.,
- 360.000,00 zł – do dnia 30.06.2021 r.,
- 360.000,00 zł – do dnia 31.12.2021 r.,
- 366.407,98 zł – do dnia 30.06.2022 r.,

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności którejkolwiek z rat,

V oddalić żądanie wnioskodawczynie S. T. o zasądzenie na jej rzecz od uczestnika postępowania J. T. zwrotu połowy świadczeń pieniężnych pobranych przez uczestnika postępowania z kasy Przedsiębiorstwa Usługowo-Produkcyjno-Handlowego (...) w Z. w okresie od stycznia 2003 roku do czerwca 2003 roku.

sygn. akt *INs 1/15*

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie S. T. (poprzednio: T.) wniosła o podział majątku wspólnego jej oraz uczestnika J. T. obejmującego: Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjno-Handlowe (...) w K., (...) w Z. przy ul. (...), spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego w Z. przy ul. (...), odrębny lokal mieszkalny w M. przy ul. (...), zabudowane dwoma garażami działki nr (...) o łącznej pow. 0,0042 ha położone w M. przy ul. (...), samochód osobowy marki M. (...) rok prod. 1974, samochód osobowy marki M. (...) rok prod. 1974, meble i sprzęt AGD oraz RTV stanowiące wyposażenie mieszkania stron w M., środki pieniężne na subkoncie bankowym syna stron D. T. w (...) S.A. w Z. i magazyn części zamiennych w S.. Domagała się ponadto rozliczenia z tytułu nakładów poczynionych w latach 1995 – 2002 z majątku wspólnego stron na majątek odrębny uczestnika w postaci domu w M. przy ul. (...) oraz z tytułu pobranej przez uczestnika z firmy P.U. P.H. (...) w okresie od 20.01.2003 r. do 27.06.2003 r. kwoty 233.190,00 zł (później kwoty 961.000 zł do września 2004 roku – k. 825). Do rozliczenia przedstawiła także nakłady z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika w postaci zakupionych przez niego w 1995 roku udziałów w L. TV i elektrowni wodnej w D. oraz uiszczonych w 2002 roku wadium na zakup tartaku.

W uzasadnieniu żądania twierdziła, że pozostawała w związku małżeńskim z uczestnikiem od 9.02.1980 r. Wyrokiem z dnia 4.06.2003 r. Sąd Rejonowy w Zgorzelcu zniósł z dniem 1.01.2003 r. ustawową wspólność majątkową stron. W okresie od 1980 roku do 1992 roku strony zamieszkiwały w S. i M.. W 1992 roku zamieszkały w Z.. Zmiana miejsca zamieszkania wiązała się z uruchomieniem Przedsiębiorstwa Usługowo Produkcyjno-Handlowego (...) Telewizji (...) w Z.. Od stycznia 1993 roku obie strony były intensywnie zaangażowane w prowadzenie i rozwój

przedsiębiorstwa. Uczestnik zajmował się kwestiami technicznymi i montażem sieci kablowej, wnioskodawczyni zaś sprawami administracyjnymi i finansowymi. W 1996 roku J. T. rozpoczął studia i wnioskodawczyni zajmowała się całokształtem działalności firmy. Strony zgodnie ją prowadziły do czerwca 1999 roku, kiedy to uczestnik poważnie zachorował i w związku z tym wnioskodawczyni od lipca do grudnia 1999 roku samodzielnie prowadziła firmę. Z uwagi na to, że stan zdrowia uczestnika się pogarszał małżonkowie uzgodnili, że przekażą przedsiębiorstwo w użytkowanie synowi D. T.. Syn prowadził przedsiębiorstwo stron do grudnia 1999 roku, zatrudniając wnioskodawczynię jako osobę pomagającą w jego prowadzeniu. Uczestnik wrócił do zdrowia i od 1.01.2001 r. przejął zarządzanie przedsiębiorstwem. Od 2001 roku zaczął stopniowo eliminować żonę z życia P.U. P.H. (...). Uniemożliwił m.in. dostęp do informacji o podejmowanych decyzjach finansowych i personalnych, doprowadził do cofnięcia żonie pełnomocnictwa, wypowiedział ubezpieczenie społeczne, ośmieszał ją i zabraniał pojawiania się w firmie. Samowolnie pobrał z konta firmy znaczne sumy, przeznaczając je na własne potrzeby.

Pierwotnie, we wniosku S. T. domagała się przyznania P.U. P.H. (...) na swoją rzecz. W toku postępowania zmodyfikowała jednak stanowisko i domagała się przyznania jej spłaty odpowiadającej połowie wartości przedsiębiorstwa stron w wysokości 3.583.250,00 zł i spłaty wynoszącej 2.500.000,00 zł z tytułu udziału w pożytkach osiągniętych przez uczestnika z eksploatacji P.U. P.H. (...) za okres od 1.01.2003 r. do chwili sądowego podziału majątku wspólnego.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik postępowania J. T. poparł żądanie podziału majątku wspólnego co do zasady. Domagał się jednak przyznania na swoją rzecz Przedsiębiorstwa Usługowo Produkcyjno-Handlowego (...), którego wartość określił na 420.917,88 zł. Zgłosił też do podziału szereg ruchomości stanowiących wyposażenie mieszkania stron w Z. i zaprzeczył dokonywaniu nakładów z majątku wspólnego stron na majątek odrębny. Podniósł, że zgłoszona do podziału suma 233.190,00 zł z tytułu dochodów pobranych przez uczestnika z firmy P.U. P.H. (...), jako dochód wypracowany już po zniesieniu wspólności majątkowej, stanowi jego majątek odrębny. Ewentualne pożytki z tytułu działalności firmy po zniesieniu wspólności skompensowały się z wartością pracy uczestnika polegającą na zarządzaniu firmą. Wniósł także o ustalenie udziałów w majątku wspólnym w proporcji 3/4 dla uczestnika i 1/4 dla wnioskodawczyni, twierdząc że cały ciężar tworzenia i prowadzenia przedsiębiorstwa spoczywał na nim. W toku postępowania podniósł, że w razie braku porozumienia stron co do wartości składników wchodzących w skład przedsiębiorstwa P.U. P.H. (...), składniki te należy sprzedać, a uzyskany ze sprzedaży dochód podzielić pomiędzy stronami.

Postanowieniem z dnia 11.08.2004 r. Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze zabezpieczył roszczenie wniosku przez zajęcie dochodów P.U. P.H. (...) do kwoty 2.500,00 zł miesięcznie i nakazanie wypłacania tej kwoty przez uczestnika dla wnioskodawczyni poczynając od sierpnia 2004 roku. Postanowienie to uprawomocniło się. Następnie, rozpoznając w trybie art. 742 § 1 k.p.c. wniosek uczestnika z 11.09.2015 r. o uchylenie zabezpieczenia i wniosek wnioskodawczyni z 26.04.2016 r. o podwyższenie zabezpieczenia, Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze - postanowieniem z dnia 29.04.2016 r. - uchylił dotychczasowe zabezpieczenie i udzielił S. T. zabezpieczenia spłaty jej udziału w równowartości P.U. P.H. (...) i pożytkach z majątku tego przedsiębiorstwa, poprzez zajęcie pięćdziesięciu udziałów należących do J. T. w (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością" sp. z o.o. w M. do łącznej kwoty 4.000.000,00 zł. Postanowieniem z dnia 7.07.2016 r. - w rozpoznaniu zażaleń stron - Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze zmienił powyższe zabezpieczenie w ten sposób, że zobowiązał uczestnika do zapłaty wnioskodawczyni po 3.500,00 zł miesięcznie, poczynając od 26.04.2016 r., ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności (k. 8588).

Postanowieniem częściowym z 21.06.2006 r. ustalono, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi lokal użytkowy położony w Z. przy ul. (...) (k. 916).

Postanowieniem wstępnym z 18.07.2008 r. Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze ustalił, że udział wnioskodawczyni w majątku wspólnym wynosi 3/8, zaś uczestnika - 5/8 (k. 1244). Orzeczenie to zostało zmienione postanowieniem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 6.11.2008 r., którym ustalono, że udziały stron w majątku wspólnym są równe (k. 1308).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni S. T. i uczestnik postępowania J. T. zawarli 9.02.1980 r. związek małżeński. Wynikająca z zawarcia tego małżeństwa majątkowa wspólność ustawowa została zniesiona wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 4.06.2003 r. z dniem 1.01.2003 r. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 19.02.2004 r. małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód bez orzekania o winie.

(dowód: odpis aktu małżeństwa na k. 16 akt, wyrok Sądu Rejonowego w Zgorzelcu na k. 14 akt i wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze na k. 323 akt)

Od 19.06.1982 r. J. T. rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług teleradiomechaniki, skupu i sprzedaży artykułów elektrycznych i elektronicznych. Miejszem jej wykonywania była K., a prowadzona była w oparciu o wpis do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza K.. Na początku lat 90-tych działalność ta została poszerzona o świadczenie usług w zakresie telewizji kablowej. W Z. przy ulicy (...) powstało studio telewizji kablowej. Rozwój przedsiębiorstwa był finansowany z dochodów małżonków, zaciąganych kredytów i pożyczek od osób fizycznych. Zarówno uczestnik, jak i wnioskodawczyni intensywnie zaangażowali się w prowadzenie i rozwój przedsiębiorstwa. Strony zamieszkały w Z.. Wnioskodawczyni zrezygnowała z dotychczasowej pracy jako nauczycielka i od stycznia 1993 r. wspólnie z uczestnikiem prowadziła firmę. Zajmowała się sprawami administracyjnymi i była pełnomocnikiem uczestnika. Przedsiębiorstwo prężnie się rozwijało świadcząc usługi w zakresie telewizji kablowej. Początkowo w obrębie Osiedla (...) w Z., z czasem zaś sukcesywnie poszerzało swoją działalność na pozostałe obszary Z.. Powiększało ofertę programową i zwiększało ilość abonentów. Czołowa stacja znajdowała się w wynajętym lokalu w Z. przy ul. (...).

Z czasem, odrębna telewizja kablowa została założona w ramach działalności uczestnika w nieodległej od Z. miejscowości P.. (...) czołowa znajdowała się tam w wynajętym lokalu przy ul. (...).

(dowód: zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z 30.12.1989 r. na k. 170 akt, z 8.07.1997 r. na k. 17 akt i z 24.02.2004 r. na k. 94 akt, umowa pożyczki z 15.02.1992 r. na k. 318 akt, zeznania świadków: B. R. na k. 708-709v. akt, R. K. na k. 746v.-747 akt i D. T. na k. 786v.-788v. i 789 akt oraz zeznania wnioskodawczyni na k. 2736 akt)

W 1999 r. uczestnik poważnie zachorował, w związku z czym 30.12.1999 r. wraz z żoną oddali prowadzone dotychczas przedsiębiorstwo w użytkowanie ich synowi D. T.. W umowie ustanowienia użytkownika małżonkowie oświadczyli m.in., że „ ich wspólny dorobek małżeński obejmuje także własność składników materialnych i niematerialnych przeznaczonych do realizacji zadań gospodarczych wynikających z działalności gospodarczej prowadzonej osobiście przez jednego z nich – J. T., na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej Burmistrza Miasta K. pod nr 311/89, na terenie miasta Z., K., M. i S., stanowiących przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ Kodeksu cywilnego, obejmujących między innymi:

- nazwę Przedsiębiorstwo (...) i (...) Telewizji (...) w Z., ich znaki graficzne i towarowe ustanowione w odpowiednim trybie,
- uprawnienia do rozprowadzania programów telewizyjnych i radiowych w sieciach kablowych wynikających z rejestracji w Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji,
- zobowiązania i obciążenia związane z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa,
- prawa wynikające z umów najmu, w tym także na lokale w Z. i K., umów dzierżawy, umów licencyjnych w zakresie praw autorskich i praw pokrewnych, umów leasingu, umów zawartych z abonentami telewizji kablowej, umów o pracę oraz innych nazwanych i nienazwanych, zawartych w celu prowadzenia przedsiębiorstwa ...”.

(dowód: umowa użytkowania z 30.12.1999 r. na k. 98 akt)

We wrześniu 2000 roku uczestnik ponownie zaczął prowadzić przedsiębiorstwo stron. W 2001 roku wnioskodawczyni zachorowała na raka i przeszła trzy zabiegi operacyjne. W 2002 roku uczestnik zaczął spotykać się z inną kobietą, która obecnie jest jego żoną. Między małżonkami zaczęło dochodzić do konfliktów, wzajemnych oskarżeń i kłótni, które miały miejsce także w siedzibie przedsiębiorstwa. Uczestnik cofnął wnioskodawczyni pełnomocnictwo i wypowiedział ubezpieczenie społeczne oraz przekazał pracownikom pisma zabraniające kontaktów z wnioskodawczynią. W 2003 roku zabronił wnioskodawczyni pojawiania się w firmie.

(dowód: zeznania świadka B. R. na k. 708-709 akt i zeznania wnioskodawczyni na k. 2737 akt)

Przedsiębiorstwo stron dobrze prosperowało i miało bardzo dobre perspektywy dalszego rozwoju. Jego dochód systematycznie wzrastał i wynosił brutto: w 2000 r. – 117.735,96 zł, w 2001 r. – 242.730,36 zł, w 2002 r. – 521.205,09 zł i w 2003 r. – 821.786,34 zł. Dochód pochodził przede wszystkim z opłat abonenckich, a w niewielkim zakresie także z reklam.

(dowód: PIT-y z lata 2000-2002 na k. 137,154 i 151 akt, PIT za 2003 r. na k. 156 akt IIK 536/05, B. R. na k. 708-709v. akt, R. K. na k. 746v.-747 akt i D. T. na k. 786v.-788v. i 789 akt oraz zeznania wnioskodawczyni na k. 2737 akt)

Poza sporem było, że wnioskodawczyni pobrała w okresie od stycznia do marca 2003 roku z kasy P.U. P.H. (...) środki pieniężne w kwocie łącznej 20.000,00 zł z przeznaczeniem na własne cele (k. 2733 akt). Do kwoty 2.400,00 zł potwierdza tę okoliczność dowód wypłaty na k. 512 akt.

Nie było również sporne, że w okresie od stycznia 2003 roku do czerwca 2003 roku J. T. pobierał środki pieniężne z rachunku bankowego i kasy P.U. P.H. (...). Na podstawie natomiast dowodów wypłat na łączną kwotę 60.990,00 zł i wyciągów z rachunku bankowego (...) /Z. obejmujących dyspozycje uczestnika na swoją rzecz w łącznej kwocie 174.031,19 zł ustalono, że uczestnik podjął ze środków finansowych wspólnego przedsiębiorstwa stron łącznie kwotę 235.021,19 zł. W okresie od 2003 roku do operacji kardiologicznej w dniu 19.12.2013 r. uczestnik nie korzystał z urlopu wypoczynkowego i pracował wówczas zwykle więcej niż po 8 godzin dziennie. Od czerwca 2004 roku, uczestnik prowadził firmę (...) Spółka z o.o. mniej intensywnie, chociaż zazwyczaj też nie mniej niż 8 godzin dziennie. Od początku działalności (...) Spółka z o.o. do 2013 roku miała ona dyrektora K. G., zaś od 2014 roku ustanowieni zostali prokurenci firmy. Uczestnik zaprzestał angażowania się w funkcjonowanie firmy z początkiem 2014 roku. Pomimo zaprzestania świadczenia pracy w spółce uczestnik nadal korzysta, dla własnych potrzeb, z majątku spółki, a ściślej z samochodów M. (...), V. (...) i V. (...). Nie ma jednakże wiedzy co do kosztów eksploatacji tych pojazdów (kosztów zużywanego paliwa i kosztów ubezpieczeń komunikacyjnych).

(dowód: dowody wypłat i wyciągi z rachunku bankowego (...) /Z. na k. 20-47 akt oraz zeznania uczestnika postępowania na k. 1229v.-1230v., 1234v.- (...), 1241v.-1242v. i (...) - (...) akt)

W dniu 12.02.2004 r. J. T. jako jedyny wspólnik założył (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Następnie, w dniu 1.08.2004 r., uczestnik jako przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowe (...) Z. ul. (...), a zarazem wdzierzawiający zawarł z (...) spółką z o.o. umowę dzierżawy urządzeń telewizji kablowej w Z. i urządzeń telewizji kablowej w P., służących do rozprowadzania i rozpowszechniania sygnału radiowo-telewizyjnego. Czynsz z tytułu dzierżawy ustalono na 15.000,00 zł. W tym samym dniu została też podpisana umowa dzierżawy środków trwałych i wyposażenia pomiędzy J. T. jako przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowe (...) Z. ul. (...), a jednocześnie wdzierzawiającym i (...) spółka z o.o.. Czynsz z tytułu dzierżawy ustalono na 12.000,00 zł.

(dowód: wypis aktu notarialnego założenia spółki na k. 454-457 akt, odpis KRS na k. 68-73 akt IC 200/06, umowa dzierżawy wraz z załącznikiem na k. 16 i 113 akt IC 200/06, umowa dzierżawy z załącznikiem na k. 16 i 17 akt IC 216/07)

Jednocześnie uczestnik przystąpił do wymiany umów abonenckich. Poinformował abonentów, którzy korzystali z telewizji kablowej na podstawie umów z P.U. P.H. (...) jako operatorem sieci telewizji kablowej, że nastąpiła zmiana

formy prawnej działalności operatora na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wezwał do podpisania umów ze spółką. W następstwie czego (...) spółka z o.o. przejęła abonentów P.U. P.H. (...).

(dowód: pismo uczestnika na k. 467 i 468 akt, zeznania świadka D. T. na k. 787 akt, zeznania wnioskodawczynie na k. 2737 akt)

Decyzją Burmistrza K. z 25.11.2004 r. wykreślono z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 19.11.2004 r. działalność gospodarczą prowadzoną przez J. T., zarejestrowaną pod numerem 311/89.

(dowód: decyzja Burmistrza K. na k. 553 akt)

Czynności uczestnika polegające na dysponowaniu składnikami wchodzącymi w skład P.U. P.H. (...) po zniesieniu wspólności majątkowej były podejmowane bez zgody wnioskodawczynie.

Wyrokiem z 2.03.2007 r. Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze ustalił, że umowa dzierżawy urządzeń telewizji kablowej w Z. i urządzeń technicznych telewizji kablowej w P. nr 1/D/04, zawarta pomiędzy J. T. i (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest nieważna.

Wyrokiem z 24.10.2008 r. Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze ustalił, że umowa dzierżawy nr (...) zawarta pomiędzy J. T. i (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest nieważna.

Podstawą ustalenia nieważności obu umów było ich zawarcie bez wymaganej zgody S. T. jako współwłaściciela składników należących do majątku wspólnego.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze z 2.03.2007 r. z uzasadnieniem na k. 131 i 139-143 akt IC 200/06 oraz wyrok Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze z 24.10.2008 r. z uzasadnieniem na k. 167 i 173-1174 akt IC 216/07)

Wartość przedsiębiorstwa stron P.U. P.H. (...) według jego stanu na dzień 1.01.2003 r. po zwaloryzowaniu wynosi 4.925.368,90 zł. Ustaloną wartość przedsiębiorstwa na kwotę 3.754.950,75 zł biegły urealnił współczynnikiem rocznego wskaźnika inflacji (...) wynoszącym 1, (...).

Wartość zysku netto (po odliczeniu kosztów przychodu, w tym wynagrodzenia osoby prowadzącej firmę) możliwego do uzyskania w ramach działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwo P.U. P.H. (...) (obecnie (...) Sp. z o.o.) w okresie od stycznia 2003 roku do lutego 2017 roku wynosi 8.091.981,97 zł.

Wartość rynkowa nakładu pracy osoby, która podjęłaby się kierowania przedsiębiorstwem P.U. P.H. (...) (obecnie (...) Sp. z o.o.) w okresie od stycznia 2003 roku do lutego 2017 roku wynosi 2.661.816,37 zł.

(dowód: pisemna opinia biegłego sądowego P. K. z dnia 1.03.2017 r. na k. 8647-8685 i uzupełniająca opinia pisemna tego biegłego z dnia 10.05.2017 r. na k. 8769-8775)

Wnioskodawczynie ma 60 lat i jest rencistką. Choruje na stwardnienie rozsiane. Utrzymuje się z renty w wysokości 900,00 zł oraz kwot uzyskiwanych od uczestnika w związku z zabezpieczeniem wniosku w niniejszym postępowaniu (od 11.08.2004 r. po 2.500,00 zł miesięcznie, zaś od 26.04.2016 r. po 3.500,00 zł miesięcznie). W toku niniejszego postępowania wnioskodawczynie otrzymała od uczestnika postępowania tytułem zabezpieczenia łącznie kwotę 419.583,00 zł. Choroba na którą cierpi wymaga bardzo kosztownego leczenia. Wnioskodawczynie nie stać na korzystanie w pełnym zakresie z rehabilitacji, czy sanatoriów dla osób chorujących na tę chorobę. Istnieje możliwość podjęcia leczenia stwardnienia rozsianego w Stanach Zjednoczonych, jednak związane jest to z bardzo wysokimi kosztami.

(dowód: zaświadczenia lekarskie na k. 2443, 2445 i 2732 oraz zeznania wnioskodawczynie na k. 2737v.- (...) i na k. 8805v.- (...) akt)

Uczestnik J. T. ma 61 lat. W grudniu 2013 roku przeszedł operację kardiologiczną i od tej pory przestał angażować się w sprawę (...) spółka z o.o. Do tego czasu, czyli do końca 2013 roku, pobierał wynagrodzenie za pracę na stanowisku prezesa (...). Spółka z o.o. na poziomie ok. 25 tys. zł miesięcznie brutto. Jest nadal prezesem tej spółki, zatrudnionym na podstawie umowy o pracę, aczkolwiek od trzech lat ma ona ustanowionych prokurentów i nie wypłaca uczestnikowi wynagrodzenia za pracę w tej spółce. Jednym ze źródeł dotychczasowego utrzymania uczestnika były zgromadzone przez niego oszczędności. Aktualnie utrzymuje się on z następujących dochodów: dywidenda z tytułu udziałów w spółce z o.o. (za rok 2014 – 173.826,00 zł netto), przychody z dzierżaw i najmu (5.073,00 zł miesięcznie) i dochody z działalności gospodarczej (w 2015 roku – średnio 1.646,00 zł netto miesięcznie). Obecnie uczestnik ubiega się o rentę inwalidzką (jest w toku postępowanie odwoławcze od decyzji lekarza orzecznika odmawiającego mu statusu inwalidy).

(dowód: zeznania uczestnika na k. 8515v.- (...) akt)

Sąd zważył co następuje:

W ocenie Sądu w sprawie zaistniały podstawy do wydania postanowienia częściowego.

Stosownie do art. 567 § 2 k.p.c. oraz art. 685 k.p.c. w związku z art. 567 § 3 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd w kwestiach przynależności danej rzeczy do majątku wspólnego oraz ustalenia nierównych udziałów może wydać postanowienie wstępne. Zgodnie natomiast z art. 317 k.p.c. sąd może wydać wyrok częściowy, jeżeli nadaje się do rozstrzygnięcia tylko część żądania lub niektóre z żądań pozwu. Przepis ten – zgodnie z art. 13 § 2 k.p.c. – ma odpowiednie zastosowanie do postępowania nieprocesowego, w tym do postępowań działowych z uwzględnieniem podziału majątku wspólnego (zob. orzeczenie SN z 4.07.1983 r., (...) 129/83 – OSNC 1984/5/75, z 22.09.1977 r., IIICZP 72/77 – OSNC 1978/4/65 i postanowienie SN z 17.04. 2013 r., V CZ 62/12 - Lex nr 1341736).

Za wydaniem postanowienia częściowego w niniejszej sprawie przemawiały następujące argumenty.

W sprawie wydana została pisemna opinia przez biegłego sądowego P. K., która zawiera ustalenia dające podstawę do określenia wartości przedsiębiorstwa stron – najistotniejszego i najbardziej wartościowego składnika majątku wspólnego, a także ustalenia dochodów uzyskanych lub możliwych do uzyskania w ramach działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwo P.U. P.H. (...) (obecnie (...) spółka z o.o.) w okresie od 1 stycznia 2003 roku do chwili obecnej. Poza tym, biegły sądowy poczynił ustalenia co do wartości rynkowej nakładu pracy osoby, kierującej przedsiębiorstwem P.U. P.H. (...) (obecnie (...) spółka z o.o.) w okresie od 1 stycznia 2003 roku do chwili obecnej. Pozostałe kwestie i związane z nimi roszczenia stron nie zostały na razie wyjaśnione.

Za rozstrzygnięciem w postaci postanowienia częściowego przemawiają także ważne względy życiowe wynikające przede wszystkim z sytuacji wnioskodawcy.

Postępowanie w niniejszej sprawie toczy się ponad 14 lat. Przez cały ten okres korzyści ze składników wchodzących w skład przedsiębiorstwa stron czerpie jedynie uczestnik – poza sumami zabezpieczenia uzyskiwanymi przez wnioskodawczynię od 11.08.2004 r. w wysokości po 2.500,00 zł miesięcznie i od 26.04.2016 r. po 3.500,00 zł miesięcznie. Wnioskodawczyni cierpi na poważną chorobę, której leczenie jest bardzo kosztowne. Istnieje zaś możliwość terapii za granicą. Wiąże się to jednak z bardzo wysokimi kosztami. Rozstrzygnięcie w przedmiocie tego składnika i uzyskana z tego tytułu spłata może zapewnić wnioskodawczyni środki na bardziej skuteczne leczenie.

Wartość przedsiębiorstwa może mieć różną treść pojęciową i występuje jako:

- a) wartość księgową przedsiębiorstwa – wartość przedsiębiorstwa wynikająca z sumy bilansowej,
- b) wartość likwidacyjną przedsiębiorstwa – suma cen uzyskanych ze sprzedaży poszczególnych składników majątkowych przedsiębiorstwa,

c) wartość odtworzeniowa przedsiębiorstwa – suma nakładów finansowych niezbędnych do odtworzenia poszczególnych elementów majątku przedsiębiorstwa na dany moment,

d) wartość rynkowa przedsiębiorstwa – wartość ukształtowana w trakcie transakcji rynkowych,

e) wartość ekonomiczna przedsiębiorstwa – jest odzwierciedleniem jego zdolności do pomnażania dochodów.

Podstawą ustalenia wartości przedsiębiorstwa stron w niniejszej sprawie był pisemna opinia biegłego sądowego P. K. z dnia 1.03.2017 r. (k. 8647-8685) i uzupełniająca opinia pisemna tego biegłego z dnia 10.05.2017 r., w której biegły podtrzymał wcześniejsze ustalenia z opinii zasadniczej (k. 8769-8775). Biegły ten jest od 2009 roku ekspertem z listy biegłych sądowych Sądu Okręgowego w Warszawie z zakresu finansów, bankowości, analizy sprawozdań finansowych, analizy finansowej przedsiębiorstw oraz wyceny przedsiębiorstw. Jest również biegłym sądowym na liście Sądów Okręgowych w Gdańsku i P.. Wydał ponad sto opinii dla sądów i prokuratur. Jest wysokiej klasy specjalistą w problematyce ekonomiki przedsiębiorstw i dysponuje nieodzowną wiedzą teoretyczną oraz praktyczną do wydania opinii w niniejszej sprawie. Doświadczenie zdobywał w (...) S.A., (...) Bank S.A., (...) S.A., (...) Bank S.A.GreenCapital.pl (...) z o.o. Kilkadziesiąt razy doradzał przy przejęciach i fuzjach o wartości od kilku do kilkudziesięciu milionów złotych, w tym zagranicznych. Przeprowadził kilkadziesiąt wycen przedsiębiorstw, w tym w sprawie przed sądem londyńskim. Zasiadał w radach nadzorczych, w tym dwóch spółek publicznych. Jako wykładowca współpracował m.in. z Giełdą (...) S.A. i Instytutem (...). Jest autorem kilkunastu publikacji dotyczących rynków finansowych i pochodnych, w tym jednej książkowej z 2009 roku. Był sędzią arbitrażowym sądu polubownego przy (...) Banków (...). Zdał egzamin na członka Rad Nadzorczych w spółkach Skarbu Państwa. Opracowana przez niego opinia jest rzetelna, wszechstronna i przekonująca. Została sporządzona profesjonalnie i po wnikliwej analizie dostępnego materiału zebranego w sprawie. Sformułowane w niej wnioski są konkretne i jednoznaczne, zaś ich motywacja przedstawiona w sposób logiczny i rzeczowy. W tym stanie rzeczy, opinia biegłego sądowego P. K. mogła stanowić i ostatecznie stanowiła w sprawie, dowód istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności. Biegły ten odniósł się również szeroko do pisemnej opinii biegłych M. W., A. P. i M. K. znajdującej się na k. 2175-2223 akt. Zdecydowanie krytycznie wypowiedział się o zastosowanej przez tychże biegłych metodzie zdyskontowanych przepływów pieniężnych ((...)) do ustalenia wartości przedsiębiorstwa stron. Przede wszystkim zarzucił im, że wzięli pod uwagę dane rzeczywiste firmy (wyniki) po ustaniu działalności P.U. P.H. (...), to jest po 2002 roku. Skonkludował to jako nadużycie i błąd metodyczny, co przekonująco uzasadnił (k. 3-6 i 28 opinii zasadniczej na k. 8649-8652 i 8674 akt). Zdyskontowane przepływy pieniężne (ang. discounted cash flow, (...)), to metoda wyceny projektu, spółki lub jej poszczególnych aktywów, wykorzystująca podejście rachunku wartości pieniądza w czasie. Wszystkie przyszłe przepływy pieniężne są szacowane i dyskontowane w celu określenia ich wartości bieżącej. Wartość używanej stopy dyskontowej przeważnie odpowiada kosztowi kapitału i zawiera ocenę ryzyka dotyczącego przyszłych przepływów pieniężnych. (...) jest szeroko rozpowszechniona w dziedzinie analizy inwestycji finansowych, rozwoju rynku nieruchomości oraz zarządzania korporacyjnego. Biegły P. K., spośród istniejących metod wycen przedsiębiorstwa (dochodowa, majątkowa, mieszana, porównawcza i niekonwencjonalna) uznał za najwłaściwszą dla udzielenia odpowiedzi na pytania postawione przez Sąd metodę dochodową i rzetelnie to uzasadnił (k. 6-12 opinii zasadniczej na k. 8652-8658 akt). Metoda dochodowa może polegać na dyskontowaniu dywidend, dyskontowaniu przepływów pieniężnych lub dyskontowaniu zysków. Metoda zdyskontowanych przepływów pieniężnych jest zarazem najbardziej kompleksową i skomplikowaną oraz wrażliwą na założenia metodą wyceny przedsiębiorstw, która uwzględnia zarówno goodwill (niematerialne wartości firmy), jak i profil jej działalności, a także funkcjonowanie firmy w czasie. Spośród stosowanych metod wyceny zasługuje ona na szczególną uwagę, gdyż praktycy biznesu jak i teoretycy wyceny uznają tę metody za najbardziej uniwersalną i najlepiej odzwierciedlającą realną wartość firmy. Specyfika tej metod wyceny polega na powiązaniu wartości firmy z generowanymi dochodami tzn. zyskiem, dywidendą czy wolnymi przepływami pieniężnymi cash-flow. Te cechy predestynowały tę metodę do wyceny przedsiębiorstwa stron. Biegły zarazem, dla ustalenia rzeczywistego zysku netto firmy stron, ustalił i uwzględnił koszty pracy uczestnika jako głównej osoby nią zarządzającej i odniósł to również do kosztów w ujawnionych deklaracjach podatkowych (k. 15 opinii zasadniczej na k. 8661-8669 akt). Dla uniknięcia niekorzystnych cech modelu wyceny (...) użytego przez biegłych M. W., A. P. i M. K. do wyceny przedsiębiorstwa stron - w realiach niniejszej sprawy biegły P. K. uprościł model

dokonywanej wyceny i pomijając szczegółowe prognozy zastosował metodę G.-S. (model stałego wzrostu dywidendy). Dokonał tą metodą rzetelnej, kompleksowej i wszechstronnej wyceny firmy stron.

Po złożeniu przez biegłego sądowego pisemnej opinii uzupełniającej, wnioskodawczyni nie przedstawiła ostatecznie żadnych zastrzeżeń do jej ustaleń (k. 8756-8757 i k. 8788), natomiast uczestnik postępowania podtrzymał zastrzeżenia zgłoszone do opinii zasadniczej (k. 8698-8703 i k. 8791-8795). Podniósł zwłaszcza, że biegły bezzasadnie odrzucił metodę wyceny (...) i zastosował zbyt uproszczony model G., nieuwzględniający dostępnych danych firmy (k. 8698-8703 akt). Uznał w konsekwencji znikomą wartość wyceny biegłego przy zastosowaniu takiego modelu. W jego ocenie, ustalenia biegłego nie odzwierciedlały wartości rzeczywistych. Zgłoszone przez uczestnika zastrzeżenia do opinii biegłego sądowego P. K. zostały przez niego wyjaśnione w jego pisemnej opinii uzupełniającej, zaliczonej również przez Sąd w poczet materiału dowodowego (k. 8772-8774 akt). Cechowała się ona bowiem takimi samymi walorami, jak opinia zasadnicza. Opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz odróżniają ją od innych dowodów szczególne kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (wyrok SA w Poznaniu z dnia 17 września 2009 r., I ACa 598/09 - Lex nr 756674). Należy przypomnieć, że Sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinią biegłego zostały przekonane również strony. Wystarczy że opinia jest przekonująca dla Sądu, który też wiążąco ocenia, czy biegły wyjaśnił wątpliwości zgłoszone przez stronę (wyrok SN z dnia 7 kwietnia 2000 r., II UKN 483/99 - Lex nr 1218456). Z tych samych względów Sąd pominął dowód z uzupełniającego przesłuchania biegłego sądowego P. K.. Na marginesie wypada podnieść, że przy wydawaniu opinii w sprawie przez poprzednich biegłych sądowych w osobach M. W., A. P. i M. K., uczestnik utrudniał jej sporządzenie wbrew zobowiązaniu Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 5.01.2009 r. w przedmiocie zabezpieczenia dowodów (k. 1320). Na mocy tegoż orzeczenia uczestnik był obowiązany bowiem do przedstawiania biegłym i sądowi stosownych dokumentów, czego jednak odmawiał (k. 2027 i 2514). Biegły sądowy P. K. wydał więc swoją opinię na podstawie dostępnych mu materiałów i danych, w tym znajdujących się w aktach sprawy sądowej.

Uczestnik podnosił, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi przedsiębiorstwo jako zespół składników środków trwałych. Stanowisko takie jest oczywiście nieuzasadnione (zob. np. wyrok SN z dnia 3 czerwca 2008 r., I UK 389/07 - Lex nr 523234). Zgodnie bowiem z art. 55¹ k.c., przedsiębiorstwo jest zorganizowanym zespołem składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej. Obejmuje ono w szczególności: 1/ oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa przedsiębiorstwa), 2/ własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości, 3/ prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych, 4/ wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne, 5/ koncesje, licencje i zezwolenia, 6/ patenty i inne prawa własności przemysłowej, 7/ majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne, 8/ tajemnice przedsiębiorstwa, 9/ księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

W skład majątku wspólnego stron wchodziło przedsiębiorstwo w rozumieniu cytowanego przepisu. Przedsiębiorstwo, które obejmowało poza składnikami materialnymi, prawa niemajątkowe, w tym m.in. uprawnienia do rozprowadzania programów telewizyjnych i radiowych w sieciach kablowych, zawarte umowy licencyjne w zakresie praw autorskich, nazwę i zawarte umowy abonenckie. Potwierdza to także zawarta przez uczestnika i wnioskodawczynię w dniu 30.12.1999 r. umowa użytkowania P.U. P.H. (...) z synem stron D. T., której przedmiotem było przedsiębiorstwo właśnie tak rozumiane (k. 98). Kwestia sukcesji prawnej (...) Spółka z o.o. w M. po Przedsiębiorstwie Usługowo-Produkcyjno-Handlowym (...) w K. na płaszczyźnie majątkowej nie może budzić jakiegokolwiek wątpliwości, jako że została już dostatecznie wyjaśniona w toku niniejszego postępowania. Znalazło to wyraz m.in. w udzielanym wnioskodawczyni zabezpieczeniu. Uczestnik postępowania jest obecnie niemal wyłącznym udziałowca spółki kapitałowej powstałej na bazie majątku wspólnego stron. Warto w powyższym kontekście, zwrócić uwagę na treść art. 551 § 5 k.s.h., zgodnie z którym przedsiębiorca będący osobą fizyczną wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (przedsiębiorca

przekształcany) może przekształcić formę prowadzonej działalności w jednoosobową spółkę kapitałową (spółkę przekształconą). Jest to przekształcenie przedsiębiorcy w spółkę kapitałową. Po myśli zaś art. 584¹³ k.s.h., przedsiębiorca przekształcany, odpowiada solidarnie ze spółką przekształconą za zobowiązania przedsiębiorcy przekształcanego związane z prowadzoną działalnością gospodarczą powstałe przed dniem przekształcenia. Sam więc ustawodawca dopuszcza możliwość odpowiedzialności spółki kapitałowej powstałej z majątku przedsiębiorcy. Zważyć w tym kontekście należy, że uczestnik postępowania dotychczas nie wykazał, by majątek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w M. powstał bez zaangażowania choćby części majątku wspólnego stron. Przeciwnie, zebrany w sprawie materiał dowodowy i zasady doświadczenia życiowego wskazują na to, że majątek założonej przez niego spółki kapitałowej powstał w oparciu o majątek wspólny stron, zgromadzony w trakcie trwającego ponad dwadzieścia lat małżeństwa.

Zasadą w postępowaniu o podział majątku wspólnego jest, że sąd dokonuje podziału majątku w zakresie tych składników, które istniały w chwili ustania wspólności i które istnieją w chwili dokonywania podziału. Uwzględnia się jednakże rachunkowo również wartości przedmiotów, które bądź w czasie trwania wspólności, bądź też po jej ustaniu zostały zbyte przez jednego z małżonków ze szkodą dla drugiego (np. postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2004 r., IV CK 356/04 - Lex nr 750006).

Zgodnie z art. 1036 k.c. w związku z art. 46 k.r.o., rozporządzenie przez byłego małżonka po ustaniu wspólności ustawowej udziałem w przedmiocie wchodzącym do majątku wspólnego jest bezskuteczne, jeżeli narusza uprawnienia przysługujące drugiemu byłemu małżonkowi. Skutkiem takiego unormowania jest możliwość dokonania podziału tak jakby czynność zbycia nie została w ogóle dokonana (orzeczenie SN z 11.05.2011 r., ICSK 473/10 – Lex nr 863905 i postanowienie z 26.09.2007 r., (...) 139/07 – Lex nr 485873).

W sytuacji zaś rozporządzenia przedmiotami wchodzącymi w skład majątku wspólnego bez zgody drugiego byłego małżonka, rozporządzenie takie – zgodnie z art. 199 k.c. w związku z art. 1035 k.c. i art. 46 k.r.o. – jest nieważne (orzeczenie SN z 18.08.1958 r., ICR 547/58 – OSNCK 1959/2/59 i z 24.08.2011 r., (...) Lex nr 1102544).

Jak wynika z przeprowadzonego w sprawie postępowania, uczestnik J. T. dokonał bez zgody wnioskodawczynie rozporządzeń składnikami majątku wspólnego, zawierając 1.08.2004 r. umowę dzierżawy urządzeń technicznych telewizji kablowej w Z. i urządzeń technicznych telewizji kablowej w P., służących do rozprowadzania i rozpowszechniania sygnału radiowo-telewizyjnego oraz umowę dzierżawy środków trwałych i wyposażenia P.U. P.H. (...) służących do prowadzenia działalności, na rzecz (...) Spółka z o.o. Doprowadził do wymiany umów abonenckich z P.U. P.H. (...) na rzecz (...) Spółka z o.o. W ten sposób składniki majątkowe przedsiębiorstwa stron, które służyły do tworzenia jego dochodu zostały przeniesione na rzecz firmy założonej przez uczestnika już po ustaniu wspólności majątkowej stron – (...) Spółka z o.o. Takie zachowanie uczestnika naruszało wspomniane wyżej normy prawa cywilnego. Do takiego postępowania uczestnik nie był uprawniony, nawet jeżeli oceniałby zachowanie wnioskodawczynie już po zniesieniu wspólności majątkowej, kiedy to pomiędzy stronami zaczęło dochodzić do konfliktów, jako niewłaściwe. Służyły mu wówczas inne środki ochrony prawnej.

Konsekwencją powyższego jest przyjęcie do rozliczenia równowartości P.U. P.H. (...) według stanu na dzień ustania wspólności majątkowej, która odpowiada – jak wynika z opinii biegłego sądowego P. K. – kwocie 4.925.368,90 zł. Strony mają równe udziały w majątku wspólnym. Wnioskodawczynie należy się zatem na mocy art. 212 § 2 k.c. w związku z art. 1035 k.c. i art. 46 k.r.o. – spłata jej udziału w wysokości 2.462.684,45 zł.

W świetle treści art. 317 § 1 k.c., podział wspólnego przedsiębiorstwa stron musi mieć charakter integralny, a więc – ze względów materialnoprawnych i procesowych – postanowienie częściowe w niniejszej sprawie powinno obejmować zarówno rozstrzygnięcie o samym przedsiębiorstwie i jego podziale, jak i kwestię rozliczeń stron związanych z ich firmą, w tym dochodów z tego składnika majątkowego i poczynionych na niego nakładów (zob. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z dnia 13 stycznia 1978 r., III CZP 30/77 - OSNCP 1978/3/39 z omówieniem M. G. i M. P., Przegląd orzecznictwa, NP (...), i uchwała SN z dnia 19 lutego 1992 r., III CZP 1/92 - OSNCP 1992/9/154 z omówieniem J. G., Przegląd orzecznictwa, PS 1994/9/75, uchwała SN z dnia 28 lutego 1994 r., III CZP 12/94 - Biul.

SN 1994/2/22 i postanowienie SN z dnia 14 stycznia 2015 r., II CZ 82/14 - Lex nr 1645263). Powstanie rozdzielnosci majątkowej powoduje, że do majątku objętego dotychczas wspólnością majątkową, stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych (wyrok SN z dnia 6 grudnia 1995 r., I CRN 215/95 - Lex nr 852452). Podstawę rozliczeń wzajemnych stron w niniejszej sprawie stanowiły przepisy art. 45 k.r.o. i art. 618 § 1 k.p.c. w związku z art. 688 k.p.c. i art. 1035 i nast. k.c. Zgodnie z art. 45 § 1 k.r.o. każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności. W kwestii więc rozliczeń stron po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej zasadnicze znaczenie ma dyspozycja art. 207 k.c., z godnie z którym pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości udziałów i w takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną. Współwłaściciel, zaś który z wyłączeniem pozostałych współwłaścicieli korzysta ze wspólnego majątku, jest co do zasady zobowiązany do rozliczenia uzyskanych z tego tytułu korzyści (zob. postanowienie SN z dnia 18 marca 1999 r., I CKN 928/97 - Lex nr 36681, uchwała SN z dnia 13 marca 2008 r., III CZP 3/08 - OSNC 2009/4/53, Lex nr 464699 i uchwała SN z dnia 10 maja 2006 r., III CZP 9/06 - OSNC 2007/3/37).

Zgodnie z powyższym, a także ze wskazaniem Sądu Okręgowego z dnia 9.10.2014 r. - k. 3129 i 3136 akt, przy podziale przedsiębiorstwa stron przedmiotem ustaleń Sądu meriti powinny być również rozliczenia związane z dzielonym przedsiębiorstwem, w tym ustalenie wysokości pożytków (dochodów) uzyskanych w ramach wspólnego przedsiębiorstwa po ustaniu wspólności małżeńskiej oraz ustalenia związane z przyczynieniem się uczestnika poprzez jego osobistą pracę do uzyskania zysku (z możliwością uwzględnienia jego osobistego zaangażowania do wypracowania zysku poprzez pomniejszenie tego zysku o rynkową wartość nakładu pracy osoby, która podjęłaby się kierowania firmą stron).

Jeżeli chodzi o rynkową wartość nakładu pracy osoby, która podjęłaby się kierowania przedsiębiorstwem P.U. P.H. (...) (obecnie (...) Sp. z o.o.) w okresie od stycznia 2003 roku do lutego 2017 roku to – zgodnie z ustaleniami biegłego sądowego - wynosi ona 2.661.816,37 zł. Wartość ta jednakże została uwzględniona przez biegłego sądowego przy ustalaniu zysku przedsiębiorstwa stron. Odnośnie bowiem zysku netto (czyli wartości uzyskanej po odliczeniu kosztów uzyskania przychodu, w tym wynagrodzenia osoby prowadzącej przedsiębiorstwo i wynagrodzeń innych osób, kosztów ubezpieczenia społecznego, podatków, itp.) możliwego do uzyskania w ramach działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwo P.U. P.H. (...) (obecnie (...) Sp. z o.o.) w okresie od stycznia 2003 roku do lutego 2017 roku, to zgodnie z opinią biegłego kształtuje się on na poziomie 8.091.981,97 zł. W takiej sytuacji, nieuzasadnione byłoby uwzględnianie kolejny raz wartości osobistej pracy J. T. oraz rozważanie w jakiej części dochód przedsiębiorstwa stron został wypracowany wyłącznie dzięki osobistemu zaangażowaniu uczestnika. Znalazło to wyraz w wartości zysku pomniejszonego o rynkową wartość nakładu pracy uczestnika jako osoby, która prowadziła firmę i która pobierała za to wynagrodzenie na podstawie umowy o pracę (zob. np. wyrok SN z dnia 15 lutego 2012 r., I CNP 25/11 - Lex nr 1131108). Z powyższej sumy dla wnioskodawczyni powinna więc przypaść połowa, czyli 4.045.990,98 zł. Należało jednak tutaj uwzględnić jeszcze sumę pieniędzy w kwocie 20.000,00 zł pobraną przez S. T. z kasy P.U. P.H. (...) w okresie, kiedy to już została odsunięta przez uczestnika od udziału w bieżących sprawach firmy (k. 2733) oraz otrzymaną przez wnioskodawczynię od uczestnika kwotę łączną 419.583,00 zł tytułem zabezpieczenia w toku niniejszego postępowania. Z ustalonej zatem spłaty 4.045.990,98 zł podlegała potrąceniu kwota 439.583,00 zł. Tym samym, do spłaty pozostała suma 3.606.407,98 zł. Należy tutaj stanowczo podnieść, że przedstawiona w powyższej kwestii do rozliczenia przez uczestnika postępowania kwota łączna 26.322,32 zł (k. 499) nie znalazła potwierdzenia w zebranych w toku niniejszego postępowania materiale dowodowym, w tym zwłaszcza w zeznaniach świadków B. R. na k. 708-709v. akt (głównej księgowej firmy w latach 1985-2004) i P. W. na k. 880-882 akt (pracownika firmy). Zaoferowane jednocześnie w tej mierze przez J. T. zestawienie faktur i wypłaconej gotówki nie mogło być uznane za wystarczające i co za tym miarodajne (k. 509), podobnie zresztą jak i pisemne oświadczenie pracownika firmy stron (k. 510) oraz kserokopia odręcznego pokwitowania wnioskodawczyni (k. 511). Dokumenty te nie były weryfikowalnymi dokumentami księgowymi, lecz zwykłymi zapisami sporządzonymi ad hoc przez różne osoby i do

różnych celów, cechowały się też pewnym – a niektóre nawet dużym (np. pokwitowanie) - stopniem ogólności, a także nie wykluczały zdarzeń, które mogły nastąpić po ich sporządzeniu. Uczestnik nie zaoferował innych dowodów dla wykazania korzyści pobranych przez wnioskodawczynię, zważyć zaś trzeba, że - zgodnie z art. 684 k.p.c. w związku z art. 46 k.r.o. i art. 1035 k.c. sąd ustala z urzędu jedynie skład i wartość majątku, który ma być przedmiotem podziału (zob. postanowienie SN z dnia 11 marca 1985 r., III CRN 52/85 - Lex nr 8696, postanowienie SN z dnia 30 stycznia 2009 r., II CSK 450/08 - Lex nr 599753 i wyrok SN z dnia 5 listopada 1997 r., III CKN 244/97 - OSNC 1998/3/52). Nałożenie na sąd wspomnianych obowiązków, nie zwalnia jednak stron od obowiązku przedstawiania dowodów dla wykazania faktów, z których wywodzą skutki prawne (zob. postanowienie SN z dnia 21 kwietnia 2004 r., III CK 420/02 - Lex nr 399729), nadal bowiem obowiązują w postępowaniu działowym ogólne reguły dowodowe (art. 6 k.c., art. 3 k.p.c. i art. 232 k.p.c. poprzez art. 13 § 2 k.p.c.). Tym bardziej aktywności dowodowej należało oczekiwać od stron reprezentowanych przez zawodowych pełnomocników. Bacząc na to, inicjatywa dowodowa Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę miała w zasadzie charakter wspierający strony w dowodzeniu przez nie faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia (art. 227 k.p.c.).

Odnośnie środków pieniężnych pobranych przez J. T. z firmy P.U. P.H. (...) w okresie od 20.01.2003 r. do 27.06.2003 r. - mających początkowo według wnioskodawczyni wynosić łącznie 233.190,00 zł, ostatecznie zaś 961.000,00 zł - podkreślić należy stanowczo, że niniejsze postępowanie nie dostarczyło wystarczających dowodów uzyskania przez uczestnika korzyści w zakresie naprowadzonym ostatecznie przez wnioskodawczynię. Z zaoferowanych przez wnioskodawczynię dowodów wynikało jedynie, że uczestnik pobrał ze swojego rachunku bankowego w (...) /Z. łącznie kwotę 235.021,19 zł. Wypada podkreślić, że również i w tym przypadku obowiązywała wspomniana już wyżej zasada dowodzenia wysuwanych przez stronę twierdzeń. Poza tym, przedstawione na powyższą okoliczność przez wnioskodawczynię dowody wypłat na łączną kwotę 60.990,00 zł i wyciągi z rachunku bankowego (...) /Z. obejmujące dyspozycje uczestnika na swoją rzecz w łącznej kwocie 174.031,19 zł na k. 20-47 akt, nie mogły skutkować - w realiach niniejszej sprawy - rozliczeniem objętych nimi korzyści uczestnika chociażby z tego względu, że przy zważeniu m.in. wysokości podjętych przez uczestnika sum nie zostało wykluczone, że środki te zostały pobrane przez J. T. w rozliczeniu jego wynagrodzenia za prowadzenie firmy lub wypłat z wypracowanego zysku firmy (dywidend). W każdym razie, kształtują się one łącznie na poziomie wynikającym zarówno z zeznań uczestnika, jak i przyjętym przez biegłego sądowego. Te zaś okoliczności faktyczne zostały już uwzględnione przy ustaleniu spłaty należnej wnioskodawczyni w dochodach ze wspólnego przedsiębiorstwa (w rezultacie przyjęto do podziału czysty zysk firmy). Należy zwrócić uwagę, że przedmiotowe środki pobrane były przez uczestnika nie tylko w niższych sumach, niż to naprowadzała wnioskodawczyni, lecz przede wszystkim w okresie pełnego zaangażowania J. T. w prowadzone przez niego P.U. P.H. (...) i rozwoju tegoż przedsiębiorstwa, które wówczas nie było jeszcze spółką kapitałową. W pewnym więc zakresie środki pozyskiwane przez uczestnika mogły być również przeznaczane w jakiejś mierze na rozwój firmy, w tym redystrybuowane na szeroko rozumiane cele inwestycyjne. Praktycznie nie sposób w omawianej sytuacji wyznaczyć wyraźną granicę pomiędzy wydatkami na własne potrzeby uczestnika, a wydatkami na rzecz firmy. W przypadku przedsiębiorstwa stron te dwie sfery życia nie tylko były ze sobą styczne, ale przenikały się (korzystanie z majątku firmy dla własnych potrzeb i odwrotnie, np. prywatne wykorzystywanie samochodów firmy przez uczestnika na jej koszt - zeznania uczestnika postępowania na k. 8517 akt, opłaty za przelewy na k. 28v., 30, 36, 43v., 44v. i 45v., zasilenia rachunku na k. 23, 24v., 29, 30, 36, 42, 46 i 46v. itp.). Przeznaczenie zresztą pewnej części dochodów ze wspólnej rzeczy na bieżące utrzymanie siebie i rodziny jednego z byłych małżonków nie może automatycznie skutkować obowiązkiem zwrotu tych środków w rozliczeniu przy podziale wspólnego majątku. Jeżeli bowiem uczestnik bez podstawy prawnej (przy naruszeniu art. 207 k.c. i braku umownego podziału do korzystania) uzyskał pewne korzyści, wzbogacając się bezpodstawnie (art. 405 k.c.), to obowiązek zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony (art. 409 k.c.). Nie można przecież pozbawiać uczestnika prawa do wykorzystania wskazanych wyżej środków na bieżące utrzymanie siebie i rodziny. Jego zachowanie należało uznać w tej mierze za całkowicie zrozumiałe i uzasadnione, a także zgodne z prawem. Biorąc po uwagę powyższe, Sąd nie znalazł podstaw dla roszczeń finansowych wnioskodawczyni w naprowadzonym przez nią zakresie (zob.: postanowienie SN z dnia 2.10.2008 r., II CSK 203/08 – Lex nr 548801). Zważyć trzeba, że przedsiębiorstwo jako zorganizowany zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej, podlega cyklicznemu

odnowieniu w okresach krótkoterminowych. Ruchomości i wyposażenie firmy mają swój specyficzny status prawno-ekonomiczny. Racją ich bytu nie jest uczestnictwo w zwykłym obrocie cywilnym, lecz wykorzystywanie ich do prowadzenia działalności gospodarczej i uczestnictwo w obrocie gospodarczym, który kieruje się głównie prawami ekonomii. Są to środki podlegające ewidencji i amortyzacji, podobnie jak nieruchomości. Zasadniczym warunkiem istnienia firmy i uzyskiwania przychodów jest przede wszystkim utrzymanie majątku przedsiębiorstwa w bieżącej eksploatacji i cykliczna wymiana składników majątku na nowy w stosunkowo krótkich odstępach czasu (odnawianie bazy materialnej firmy przy zachowaniu płynności finansowej), a dopiero w dalszej kolejności - stosownie do uzyskiwanych rezultatów gospodarczych – zapewnienie środków utrzymania dla przedsiębiorcy.

Wypada podkreślić dla komplementarności wyводу, że co prawda, za podstawę rozliczenia pożytków nie przyjmuje się pożytków potencjalnych (możliwych do uzyskania), lecz jedynie pożytki rzeczywiste, realnie uzyskane (postanowienie SN z dnia 7 stycznia 2009 r., II CSK 390/08 - Lex nr 490512), to jednak w przypadku niemożności ścisłego ustalenia już tylko wysokości pożytków - na warunkach określonych dyspozycją artykułu 322 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. - istniała możliwość, przy orzekaniu o dochodach ze wspólnego przedsiębiorstwa stron, zasądzenia odpowiedniej sumy według własnej oceny sądu wyprowadzonej w ramach swobodnej oceny dowodów (wyrok SA w Szczecinie z dnia 20 listopada 2007 r., III AUa 598/07 - Lex nr 468580) i opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy (zob. m.in.: wyrok SN z dnia 26 stycznia 2006 r., II CSK 108/05 - Lex nr 191249 i wyrok SN z dnia 14 lutego 2007 r., II CSK 423/06 - Lex nr 274145, wyrok SN z dnia 17 listopada 2010 r., I CSK 671/09 - Lex nr 688667; wyrok SN z dnia 2 czerwca 2010 r., III CSK 245/09 - Lex nr 611825; z dnia 19 lutego 2010 r., II PK 217/09 - Lex nr 584743; wyrok SN z dnia 21 listopada 2008 r., V CSK 207/08 - Lex nr 484684, wyrok SN z dnia 13 czerwca 2008 r., I CSK 514/07 - Lex nr 637700; wyrok SN z dnia 9 listopada 2007 r., V CSK 220/07 - Lex nr 494157; wyrok SN z dnia 12 października 2007 r., V CSK 261/07 - Lex nr 497671; wyrok SN z dnia 4 października 2007 r., V CSK 188/07 - Lex nr 485901; wyrok SN z dnia 30 maja 2000 r., IV CKN 919/00 - Lex nr 52536; wyrok SN z dnia 19 grudnia 2013 r., II CSK 179/13 - Lex nr 1436069).

Sąd dokonał ustaleń sprawie na podstawie dokumentów, które nie budziły wątpliwości co do ich zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Ponadto oparł się na zeznaniach świadków B. R., R. K. i D. T. oraz zeznaniach wnioskodawczynie. Zeznania tych świadków uznał za wiarygodne, ponieważ są klarowne, logiczne i spójne oraz wzajemnie koherentne. Powiązania przy tym biznesowe lub rodzinne świadków i stron nie miały wpływu – w ocenie Sądu – na rzetelność przekazu i treść zeznań świadków, które wraz z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie pozwoliły na ustalenie okoliczności istotnych dla częściowego rozstrzygnięcia związanego z przedsiębiorstwem stron. Z tych samych również względów, jak w przypadku zeznań świadków, uznać należało w całości wiarygodność zeznań wnioskodawczynie, które korelowały z pozostałym materiałem dowodowym, w tym z zeznaniami wspomnianych świadków. Zeznania uczestnika nie mogły być natomiast uznane w całości za prawdziwe, ponieważ w kwestiach odnoszących się do ustania działalności P.U. P.H. (...) i powstania majątku (...) Spółka z o.o. oraz pobieranych przez uczestnika dywidend i wynagrodzeń nie znalazły potwierdzenia w reszcie materiału dowodowego. Były zarazem w tym zakresie niekonsekwentne, a nawet chaotyczne (np. raz uczestnik twierdził, że nie pobiera wynagrodzenia, innym zaś razem wywodził przeciwnie; raz twierdził, że dochody firmy lokuje w inwestycje nie pozostawiając nic na oszczędności, następnie mówił, że żyje z oszczędności i dywidend, itp.). W ocenie Sądu, zeznania uczestnika postępowania w zakwestionowanym zakresie były podyktowane próbą przedstawienia okoliczności faktycznych w sposób najbardziej korzystny dla niego. Poza tym, zeznania uczestnika zasługiwały jednak zasadniczo na wiarę.

Na podstawie art. 211 § 3 k.c. w związku z art. 1035 k.c. i art. 46 k.r.o., zasądzone na rzecz wnioskodawczynie spłaty jej udziału w wartości wspólnego przedsiębiorstwa Sąd rozłożył na dziesięć rat płatnych co pół roku. Sąd miał w tej kwestii na uwadze, że zasądzenie jednorazowo spłaty w pełnej wysokości mogłoby stanowić zbyt duże obciążenie uczestnika, z drugiej zaś strony fakt, że postępowanie trwa bardzo długo i uczestnik powinien się liczyć z obowiązkiem spłaty. Miał zatem odpowiednio dużo czasu, by stosownie środki na ten cel wcześniej zgromadzić. Zasądzone przy tym raty są na tyle wysokie, że powinny zaspokajać słuszne interesy wnioskodawczynie (np. środki na leczenie).

Mając na względzie ustalone wyżej okoliczności faktyczne i przywołane motywy – po myśli art. 45 i 46 k.r.o., art. 212 k.c., art. 1038 § 1 k.c. oraz art. 317 § 1 k.p.c. i art. 618 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. – orzeczono jak w punktach I-V postanowienia częściowego.